

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет – Дизайну та архітектури

Кафедра – Архітектури

Галузь знань – G Інженерія, виробництво та будівництво

Спеціальність – G17 «Архітектура та містобудування»

Рівень вищої освіти – 1-й освітньо-професійний

Рік навчання – 2

Вид дисципліни – Нормативна, з циклу професійної підготовки

Семестри – 3

КОЛЬОРОЗНАВСТВО

Семестр 3 (осінній, 2 курс, 2026 - 2027 н. р.)

Викладач	Ігнат'єва Наталія Вікторівна, доцент, PhD (канд. архітектури)
E-mail	ignatyeva.nataliya@ksada.org
Заняття	осінній семестр за розкладом
Консультації	за домовленістю, тел. +380506152261
Адреса	61002, Харків, вул. Мистецтв, 8
Телефон	+ 38 (057) 706-02-46 (факультет Дизайну середовища, кафедра Архітектури)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронне листування у Classroom та в електронній пошті. Умови листування: 1) на початку листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни («Кольорознавство»); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання. Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — jpeg, pdf*. Роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані в Classroom. Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються в узгоджені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна не має обов'язкових передумов для вивчення.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Папір А3, картон, акварель, гуаш, акрилові фарби, пензлі, графітні олівці, кольорові олівці, лінери, фломастери, пастель. Планшет 40 x 60.

Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет, смартфон) з можливістю виходу до мережі Інтернет.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Мета курсу «Кольорознавство» – формування у студентів чіткого уявлення про функції та властивості кольору в архітектурній композиції, методи та принципи колірної гармонізації архітектурних просторів, визначення специфічних особливостей та законів побудови колористичних палітр, які повинні сприяти створенню комфортного колірного середовища для життєдіяльності людини.

Основними завданнями курсу є:

1. Розкрити сутність кольору як фактора природи та сприйняття.

2. Розглянути особливості та напрями науки про колір.
3. Визначити закономірності та фактори формування певних колірних палітр предметно-просторового середовища протягом історії людства.
4. Розглянути естетичну, інформаційну, символічну, формоутворюючу, тектонічну та інші функції кольору в архітектурній композиції.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- закони колірної гармонії, закономірності побудови гармонійних колірних палітр;
- функції кольору в архітектурній композиції;
- сучасні світові тенденції в кольорознавстві;
- сучасні напрями науки про колір та сучасні тенденції в колористиці архітектури.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен вміти:

- збирати та аналізувати інформацію для обґрунтування колористичного рішення предметно-просторового середовища, застосовувати принципи теорії колірної гармонії, фахову термінологію.
- грамотно відображати творчі задуми та створювати художні образи на високому професійному рівні за допомогою функцій кольору;
- користуватись набутими знаннями у створенні комфортного архітектурного середовища.

КОМПЕТЕНТНОСТІ БАКАЛАВРА, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ДИСЦИПЛІНА:

Загальні компетентності:

ЗК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК02. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК01. Усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування.

СК03. Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн.

СК06. Здатність до виконання технічних і художніх зображень для використання в архітектурно-містобудівному, архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проектуванні.

СК07. Усвідомлення основних законів і принципів архітектурно-містобудівної композиції, формування художнього образу і стилю в процесі проектування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів.

СК09. Здатність розробляти архітектурно-художні, функціональні, об'ємно-планувальні та конструктивні рішення, а також виконувати креслення, готувати документацію архітектурно-містобудівних проєктів.

СК15. Здатність до здійснення комп'ютерного моделювання, візуалізації, макетування і підготовки наочних ілюстративних матеріалів до архітектурно-містобудівних проєктів.

СК16. Усвідомлення загальних теоретичних, методичних і творчих засад архітектурного проектування.

Програмні результати навчання:

ПР10. Застосовувати сучасні засоби і методи інженерної, художньої і комп'ютерної графіки, що використовуються в архітектурно-містобудівному проектуванні.

ПР11. Застосовувати художньо-композиційні засади в архітектурно-містобудівному проектуванні.

ПР14. Обирати раціональні архітектурні рішення на основі аналізу ефективності конструктивних, інженерно-технічних систем, будівельних матеріалів і виробів, декоративно-оздоблювальних матеріалів.

ПР16. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонованих рішень у сфері містобудування та архітектури.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

«Кольорознавство» – одна з дисциплін професійної та практичної підготовки, яка сприяє розвитку у студентів колористичного мислення, вивчає систему фізіологічних, психологічних, знакових, естетичних, формоутворюючих та ін. властивостей кольору, закономірності колірної гармонії, аналізує світові тенденції та фактори формування колористичних палітр предметно-просторового середовища, сучасні тенденції використання кольору в архітектурній композиції.

Згідно з навчальним планом, що ухвалений методичною радою ХДАДМ, дисципліна вивчається студентами 1-ого курсу (3 кредита ECTS, 90 годин: 45 годин – практичні заняття. 45 годин - самостійна робота)

Тема	Години (лекції, практичні)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
3 семестр				
Кольорознавство				
Змістовий модуль 1. Кольорова гармонія, властивості кольору в архітектурній композиції				
Завдання 1. Види колірної гармонії	9	Опанувати закони колірної гармонії, принципи її структури та побудови	Кольорові рисунки-зразки видів колірної гармонії на основі створеної студентом довільної композиції з геометричних фігур	Оцінюється ритмічність роботи здобувача вищої освіти, ступінь опанування законів колірної гармонії, її структури та побудови
Завдання 2. Формоутворююча властивість кольору	9	Опанувати закономірності та принципи формоутворюючої властивості кольору	Ахроматичний макет з паперу на основі створеної студентом композиції з кольорових геометричних фігур, з використанням властивості кольору створювати ілюзію наближення та віддалення певної кольорової плями	Оцінюється ритмічність роботи здобувача вищої освіти, ступінь розуміння та навичок використання конкретної дії формоутворюючої властивості кольору в архітектурній композиції
Завдання 3. Символічна та емоційна властивості кольору	6	Опанувати закономірності та принципи символічної та емоційної властивостей кольору	Кольорові рисунки на основі створеної студентом довільної композиції з геометричних фігур чи плям	Оцінюється ритмічність роботи здобувача вищої освіти, ступінь розуміння та навичок використання конкретної дії символічної та емоційної властивостей кольору в архітектурній композиції
Всього у змістовому модулі:	24			
Змістовий модуль 2. Колір в сучасній архітектурі				
Завдання 4. Колористичне рішення сучасного інтер'єру	9	Опанувати закономірності створення колористики сучасного інтер'єру з використанням формоутворюючої та емоційної функцій кольору та законів колірної гармонії для створення художнього образу, що відповідає призначенню об'єкту, його функціям.	Кольорове зображення - колористичне рішення інтер'єру за наданим об'єктом (інтер'єр вітальні, кухні, дитячої кімнати, кафе, офісу, лікарні, бібліотеки, і т.п.)	Оцінюється ритмічність роботи здобувача вищої освіти, ступінь опанування знань з практичного застосування функцій кольору та законів колірної гармонії в створенні колірного образу архітектурного простору

Завдання 5. Колористичне рішення екстер'єру об'єкта сучасної архітектури	12	Опанувати застосування функції кольору та законів колірної гармонії в об'єктах сучасної архітектури	Кольорове зображення фасаду об'єкта сучасної архітектури (невиразного за формою) з використанням функцій кольору та законів колірної гармонії	Оцінюється ритмічність роботи здобувача вищої освіти, ступінь опанування прийомів та засобів використання кольору в сучасній архітектурі, ступінь покращення комфортності сприйняття об'єкта сучасної архітектури та підвищення виразності архітектурного образу
Всього у змістовому модулі:	21			
Разом:	45			

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Програма дисципліни «Кольорознавство» на 2 курсі передбачає засвоєння здобувачами законів колірної гармонії, принципів властивостей кольору в архітектурній композиції, застосування цих навичок в створенні колористики художніх образів сучасної архітектури, що відрізняються високою художньою культурою, неповторністю, грамотністю застосування кольору, необхідними для успішного створення комфортного предметно-просторового середовища в подальшій архітектурній практиці.

Для забезпечення послідовного підвищення професійної компетентності здобувачів вводяться завдання, що ускладнюються протягом семестру. Завдання дисципліни спрямовані на розвиток у здобувачів художньої уяви, вміння користуватися властивостями кольору, законами колірної гармонії, здатності до оперативного реагування на запропоноване творче завдання.

Самостійна робота студентів організована таким чином: студенти отримують завдання, вивчають постановку проблеми, мету завдання, об'єкти зображення, здійснюють пошук додаткової візуальної інформації за завданнями дисципліни та її аналіз. Під час індивідуального консультування та обговорення у групі кожен здобувач визначається з композицією, кольоровою гамою, матеріалами та техніками, за допомогою яких він буде працювати.

Практичні заняття проводяться у формі колективної та індивідуальної бесід викладача зі здобувачами, які до кожного заняття готують власні матеріали за певною темою та стадією роботи.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Програмою передбачено рубіжні етапи контролю у формі поточних переглядів етапів процесу роботи та виконаних завдань.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційного перегляду.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECT S	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECT S
відмінно	90–100	A	A++ 98–100	задовільно	64–74	D
			A+ 95–97		60–63	E
			A 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

На проведення занять з дисципліни розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки Вищої школи. Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу.

Дисциплінарна та організаційна відповідальність. Викладач несе відповідальність за координацію процесу занять, а також створення атмосфери, сприятливої до відвертої дискусії із студентами та пошуку необхідних питань з дисципліни. Особливу увагу викладач повинен приділити досягненню програмних результатів навчання дисципліни. В разі необхідності викладач має право на оновлення змісту навчальної дисципліни на основі інноваційних досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, про що повинен попередити студентів. Особисті погляди викладача з тих чи інших питань не мають бути перешкодою для реалізації студентами процесу навчання.

Викладач повинен створити безпечні та комфортні умови для реалізації процесу навчання особам з особливими потребами здоров'я (в межах означеної аудиторії).

Міжособистісна відповідальність. У разі відрядження, хвороби тощо викладач має право перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з керівництвом та студентами. Про дату, час та місце проведення занять викладач інформує студентів через старосту групи.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студент повинен обов'язково вимкнути звук мобільних телефонів. За необхідності він має право на дозвіл вийти з аудиторії (окрім екзаменаційного перегляду). Вітається власна думка з теми заняття, яка базується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами, попередженням викладача та інформуванням деканату), а також запізнення на заняття. Самостійне відпрацювання теми (виконання практичних завдань курсу) відбувається неодмінно в разі відсутності студента на заняттях з будь-яких причин.

Довгострокова відсутність студента на заняттях (більше 50% занять) без поважних причин є підставою для незаліку з дисципліни. Додаткові заняття у таких випадках не передбачені.

ПОЛІТИКА ЩОДО ДЕДЛАЙНІВ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Під час виконання завдань з дисципліни здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності та виконувати творчі й графічні роботи самостійно. Концепції, композиційні рішення, ескізи та фінальні роботи мають бути результатом власного творчого пошуку здобувача освіти та виконуватися **власноруч**.

Допускається використання мережі Інтернет для пошуку інформації, ознайомлення з мистецькими та архітектурними творами, а також перегляду референсів з метою натхнення та формування власного творчого задуму. Копіювання чужих ідей, композиційних рішень, авторських робіт або їх відтворення під виглядом власної роботи **не допускається**.

Використання генеративних систем штучного інтелекту (ШІ) для створення концепції, ідей, ескізів, композицій, зображень чи інших складових навчальної роботи **не допускається**, оскільки це суперечить меті дисципліни та вимозі формування власних творчих і графічних навичок.

Якщо ШІ використовувався виключно для пошуку або уточнення довідкової інформації, це зазначається в роботі або супровідних матеріалах у формі: «Під час виконання роботи використано [назва сервісу ШІ] для пошуку/уточнення довідкової інформації. Творчий задум, композиційне рішення та графічне виконання роботи виконані автором самостійно».

Подання чужих або згенерованих ШІ результатів як власних, копіювання авторських робіт чи приховування використання ШІ розглядається як **порушення академічної доброчесності**. У разі порушення академічної доброчесності здобувач не тільки не отримує балів, але й стає суб'єктом обговорення та покарання згідно положення «Про академічну доброчесність Харківської державної академії дизайну і мистецтв» та Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX.

Корисні посилання:

1. Закон України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>
2. Положення «Про академічну доброчесність Харківської державної академії дизайну і мистецтв». <https://www.ksada.org/wp-content/uploads/2025/03/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>

РОЗКЛАД ЗАНЯТЬ КУРСУ (за розкладом весняного семестру 2026-2027 н. р.)

Дата	№	Тема	Вид Заняття	Зміст	Години	Рубіжний контроль	Деталі
3 семестр							
Змістовий модуль 1. Колірна гармонія, властивості кольору в архітектурній композиції							
<u>1 - 3 тиж-день</u>	1	Види колірної гармонії	практ	Кольорові рисунки-зразки видів колірної гармонії	<u>9</u>	поточний контроль	Обговорення у групі та індивідуальні консультації здобувачів
<u>4 - 6 тиж-день</u>	2	Формоутворююча властивість кольору	практ	Ахроматичний макет з паперу на основі створеної студентом композиції з кольорових геометричних фігур	<u>9</u>	поточний контроль	Обговорення у групі та індивідуальні консультації здобувачів.
<u>7 - 8 тиж-день</u>	3	Символична та емоційна властивості кольору	практ	Кольорові рисунки на основі створеної студентом довільної композиції з геометричних фігур чи плям	<u>6</u>	поточний контроль	Обговорення у групі та індивідуальні консультації здобувачів. Загальний перегляд та оцінювання змістового модулю
				У змістовому модулі:	<u>24</u>		<u>50 балів</u>
Змістовий модуль 2. Колір в сучасній архітектурі							
<u>9-11 тиж-день</u>	4	Колористичне рішення сучасного інтер'єру	практ	Кольорове зображення - колористичне рішення інтер'єру за наданим об'єктом	<u>9</u>	поточний контроль	Обговорення у групі та індивідуальні консультації здобувачів
<u>12-15 тиж-день</u>	5	Колористичне рішення екстер'єру об'єкта сучасної архітектури		Кольорове зображення фасаду об'єкта сучасної архітектури (невизначеного за формою) з використанням функцій кольору та законів колірної гармонії	<u>12</u>	поточний контроль	Обговорення у групі та індивідуальні консультації здобувачів. Загальний перегляд та оцінювання змістового модулю
				У змістовому модулі:	<u>21</u>		50 балів
				Разом:	<u>45</u>		100 балів

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали			Критерії оцінювання
A	50	50	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал завдання, надав додаткові матеріали та приклади за темою завдання, аналіз зібраного матеріалу проведено логічно, системно та ґрунтовно. Робота виконана на високому зображувальному рівні.
A	48-49	48-49	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал завдання, надав додаткові матеріали за темою завдання. Робота виконана на високому зображувальному рівні.
A	45-47	45-47	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал завдання, подача матеріалу на високому зображувальному рівні.
B	41-44	41-44	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал завдання, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Робота виконана на високому зображувальному рівні, до роботи є незначні зауваження.

C	37-40	37-40	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал завдання. Робота виконана на доброму зображувальному рівні, але здобувач зробив значні помилки.
D	32-36	32-36	Здобувач не в повному обсязі опанував матеріал завдання, робота виконана на задовільному зображувальному рівні із значними недоліками.
E	30-31	30-31	Здобувач в недостатньому обсязі опанував матеріал завдання, виконана робота має багато значних недоліків (невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
FX	17-29	17-29	Здобувач не опанував матеріал завдання. Робота не відповідає завданню. Пропуск рубіжного контролю.
F	1-16	1-16	Пропуск рубіжного контролю.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ у 3-му семестрі

Змістовий модуль	№ теми, завдання	Форма звітності	Бали
1	2	3	4
3 семестр			
Модуль 1			
1	Завдання 1	Поточний контроль	0–20
	Завдання 2	Поточний контроль	0–20
	Завдання 3	Поточний контроль	0–10
Загальна кількість балів за Модуль 1			0–50
Модуль 2			
2	Завдання 4	Поточний контроль	0–20
	Завдання 5	Поточний контроль	0–30
Загальна кількість балів за Модуль 2			0–50
Загальна кількість балів за 3 семестр		Екзаменаційний перегляд	0–100

Передбачено зниження балів за кожне нездане завдання (на кількість балів щодо конкретного завдання), зниження балів за невчасно здане завдання (до 10 балів)

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за

- активність здобувача під час практичних занять (до 3 балів);
- перевиконня завдань з кількості та якості робіт (до 3 балів);

- виступ на конференції або публікація статті за темою дослідження в межах дисципліни (до 4 балів).

Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

- 1 Блумквіст Г. Натхнення кольором. Київ: ArtHuss, 2021. 208 с.
- 2 Лотошинська Н. Д., Івахів О.В. Теорія кольору та кольороутворення: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 204 с.
- 3 Печенюк Т. Кольорознавство: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 204 с.
- 4 Прищенко С. Кольорознавство. К.: Кондор, 2018. 436 с.
- 5 Прокопович Т. Основи кольорознавства: навч. посіб. Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2016. 124 с.

Додаткова:

- 1 Ігнат'єва Н.В. Структура та функції колористики предметно-просторового середовища (регіональні особливості): дис. канд. арх.: 18.00.01/ ХДТУБА. Харків. 2002. 204 с.
- 2 Кравець В.Й. Колористичне формоутворення в архітектурі. Х.: «Вища школа», 1987. 132 с.
- 3 Прокопович Т. А., Каленюк О. М., Вахрамєєва Г. І. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва: навч. посіб. Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», 2019. 91 с.

Інтернет-ресурси:

- 1 Бібліотека українських підручників: веб-сайт. URL: <http://pidruchniki.ws/>
- 2 Державна науково-технічна бібліотека України: веб-сайт. URL: <http://gntb.gov.ua/ua/>
- 3 Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
- 4 Національний художній музей України. URL: <https://namumuseum.business.site/#gallery>